

Welkom

Lied: Gedenk ons hier bijeen (VL 553)

Inleiding

Twee weken terug klonken woorden van Prediker in onze zoom-viering. een stukje er uit haal ik nog even terug.

Prediker (of de Vergaarder) heeft er naar gezocht woorden van welbehagen te vinden. Maar hij besluit: de woorden van wijzen zijn als prikstokken, als krammen ingeplant in een muur door wie meester zijn in het vergaren. Woorden die prikken, prikkelen. Was een mooie overgang naar de viering van vandaag over moderne profeten.

En nu de profeten. In hun tijd ook geen mensen naar wie graag geluisterd werd. Geen gemakkelijke boodschappen, maar mensen, vervuld van een boodschap en vaak met heilige toorn.

Naar wie luisteren wij? En naar wie luisteren we liever niet? En hoe komt dat? De boodschap, de onplezierigheid, een naar persoon? Kunnen we luisteren doorheen de persoon, ook al strijkt hij of zij je tegen de haren in ?

In een weekend twee jaar terug in de Roef van de zeilvereniging constateerden we dat we toch in een redelijk Trouw-geintje bubble zitten.

Af en toe die stream doorbreken en luisteren naar rechts is voor mij vechten tegen de verontwaardiging en af en toe denken, ja, daar hebben ze wel een punt. En mag dat van mezelf?

Ria en ik dachten aan drie onderverdelingen:

Er zijn mensen die ons onaangenaam prikkelen Gradatie 1 zijn Willem Engel en Thierry Baudet. Dit kunnen we toch niet plaatsen in de categorie profeten.

Dan zijn er de profeten die ook prikkelen, je ergeren, me tegen de haren instrijken en tochen toch lees je hun teksten of luister je. Maar ja, waarom eigenlijk lees ik het toch? Het zijn voor ons denkoefeningen.

En er is een categorie denkers die ons uitdagen, die horizonten openen, soms ook horizonten die ik liever niet zie, maar die mij constant dicht houden bij een toekomst die kan zijn.

We lezen straks psalm 101 van Karel Eijkman over grote bekken en daarna een stuk uit de profeet Micha. We horen/zingen nu een lied over horen.

Lied: Hoor mij, wees niet doodse stilte (uit psalmen vrij)

Lezing: Psalm 101 van Karel Eykman – Tegen de opschepperij

Moderne profeten (1)

De roep van het eerste stuk van deze psalm is de grote bek. De roep om vrijheid die je van Thierry Baudet hoort: het land bevrijden van al die stomme regels, we weten zelf wel wat lekker en goed is voor mij. En ook het roepen van Willem Engel gaat meer over verzet tegen de gevestigde orde en herovering van vrijheid en de gein om die ontregeling dan om iets anders.

Toch hoor ik bij hem af en toe enig denkwerk over de achterkant van al die nieuwe tijdelijke regels. De angst dat die regels sluipenderwijs blijven. Ik hoor daar ook wel in: waak daarvoor.

Moet ik toch naar deze mensen luisteren? Een ander voorbeeld.

Ria en ik lezen altijd Sylvain Ephimenco, columnist van Trouw. Vaak met ergernis, maar toch, hij laat vaak een andere kant zien en ik hoef het er niet mee eens te zijn. Hij heeft zijn eigen integriteit en komt bijna altijd op voor de niet gehoorde. Zijn voortdurende schoppen tegen bijv. groen links ergert me mateloos, het kan nooit goed zijn, waarom altijd zo negatief. Maar ik lees met plezier zijn overdrijvingen. Een eyeopener vond ik zijn omdraaiing van de woke-discussie rond de vertaling van het prachtige gedicht van Amanda Gorman bij de inauguratie van Joe Biden. Marieke Lukas Rijnveld gaf de opdracht elegant terug vond ik. Ephi eindigt zijn column met de uitroep: Als ik vind dat blanke voetballers alleen door blanke journalisten mogen worden geïnterviewd, als poezie van bleekscheten alleen door blanke schrijvers mag vertaald? Als zwarte schrijvers geen verhaalbundel mogen schrijven met de titel: Wit!! of een nieuwe omroep promoten met als naam Blank, wat zou ik dan zijn: juist, een doodgewone racist die naar een taakstraf solliciteert. Ik moet dan erg lachen en sta op mijn verkeerde been. Prima.

Zeker geen profeet, wel een grote bek, maar prikkelt tot nadenken.

Esther Ouwehand is een voorbeeld van een prima politica waar ik zeker in het begin moeilijk naar kon luisteren. Zurig en met dat eeuwige, in mijn ogen haast neerbuigende lachje. Weg is mijn aandacht. Maar echt luisterend vind ik haar fantastisch. Ze durft het congruent aan de boodschap te blijven brengen die niet populair is maar wel erg nodig. Aanhoudend, luisterend ook erreg in de rede vallend en drammerig maar ze heeft een geweldige dossierkennis houdt principes hoog en durft af en toe wat water bij de wijn.

Aardig op weg naar moderne profeet, een grote missie, behoud van de schepping, welzijn voor meer dan de mens alleen, toch maar voorlopig even politica

Lied: Dat ik aarde zal bewonen (VL 282)

Lezing: Micha 6 : 1-3 en 8

Hoor nu wat de Eeuwige zegt.

Sta op, begin een rechtsgeding ten overstaan van de bergen!

Laat de heuvels uw stem horen!

Luister, bergen, naar het rechtsgeding van de Eeuwige

En u ook, onwrikbaren, fundamenten van de aarde.

De Eeuwige heeft een rechtsgeding met zijn volk;

Hij wil afrekenen met Israël.
Mijn volk, wat heb ik u aangedaan
en waarmee heb ik u lastiggevallen?
Antwoord mij.

De Eeuwige heeft u gezegd wat goed is, mens,
en wat hij van u verlangt:
Hij wil niets anders dan dat u recht doet,
dat u de trouw eerbiedigt,
en dat u nederig wandelt met uw God.

Moderne profeten (2)

Micha. In dit fragment uit Micha hoor je een profeet die haast ten einde raad roept: hoor nu toch de stem van de Eeuwige. Het is de hoogste tijd, er wordt veel gevraagd, We liggen op ramkoers met de wil van de eeuwige, terwijl er ook een stem is die zegt: wat heb ik jullie aangedaan, waarmee jullie lastiggevallen.

Wiens stem dat is? De Eeuwige of de profeet, maar er klinkt urgentie en meedogen in door.

Wanneer spreek je van een profeet of profetes. Als iemand ten koste van alles zijn boodschap moet brengen, geïnspireerd door liefde voor de mensheid, voor de natuur, voor recht en rechtvaardige verdeling, voor recht op leven in vrijheid, stem gevend aan haast goddelijke wetten van humaniteit. Micha verzucht in een eerder vers: als ik wijn en drank en vrijheid zou profeteren zou ik echt een fijne profeet voor het volk zijn. Maar zegt hij: ik breng geluk voor wie recht wil doen.

Gretha Thunberg stond vorig jaar hoog op ons lijstje. Een moedige tiener, die in haar toespraak voor de VN zich profetisch uit: Schaam je, jullie doen niet wat moet gedaan. We vergeven het jullie nooit als je nu niet ingrijpt.

Ze werd gehoord, maar ook – ook door Ephimenco trouwens – weggezet als brutaal, ongemanierd, autistisch. Allemaal manieren om niet te hoeven horen wat ze in feite zei.

Ze staat nog boven aan de lijst.

Verder zijn er meer zieners. urgentie klinkt bij een aantal moderne profeten. Wie hoort ze? Wie leest ze? Gretha Thunberg voor een levende aarde, Esther Ouwehand voor een gered klimaat en meer dierenwelzijn. Door de jaren heen al mensen die zien wat er staat te gebeuren. Hier beperken we ons tot een vlaamse schrijver: Paul Verhaeghe. Hij schreef o.m. een klein boekje: Houd afstand, raak me aan. Geïnspireerd meer door Covid ben ik bang dan door de Eeuwige, maar: hij profeteert en hij heeft hoop. Hij beschrijft hierin de drieslag van: de pandemie, de klimaatverandering en de markteconomie. Zo met elkaar verbonden. Hij schrijft een haast hartstochtelijk pleidooi voor die kanteling waarop we al zo lang hopen. Ik herlas een artikel van Herman Wijffels uit 2008, hij reageerde uiteraard op de grote bankencrisis. “Niet alleen een crisis maar een grote kans, ik blijf me inzetten voor de overgang naar de nieuwe cultuur. Het oude Wallstreet komt niet terug” schreef hij. Nou, deze profeet kreeg geen gelijk. We zitten weer in dezelfde dwingende groeieconomie.

Paul Verhaeghe pleit voor eenzelfde complete aanpak. Niet heel anders dan de boodschap van GroenLinks en de andere linkse partijen. Geen boodschap van even aanpakken en dan

gaan we door, nee, het moet een echte transitie in denken zijn. Hij verwijst in zijn boekje naar de vraag wat ons echt gelukkig maakt. Dat gaat om goed leven en doen wat recht is. Het lijkt Micha wel. Goed en gelukkig is hier gekoppeld aan moreel besef. Micha zou zeggen: gehoorzaam aan de wetten van de eeuwige. Paul zegt: denk na, ga voelen wat goed is voor je kind, denk aan vrolijk en dichtbij onderwijs. Durf weer te hopen.

Verhaeghe pleit voor kleinschaliger aangestuurd werk (denk aan buurtzorg) en hij is er van overtuigd dat de tijd rijp is voor een redelijk basisinkomen.. Het verkleint ongelijkheid en geeft mensen meer autonomie.

Een lichte hoop put hij uit het feit dat hier een regering zich laat adviseren door de wetenschap (pandemie, covid, outbreakmanagement) en al geruime tijd zijn er voorstellen voor een nieuwe methode om tot een representatieve groep burgers te komen, variërend van uitloting tot doelbewust samenstellen op grond van demografische gegevens. Het uittesten van de werkzaamheid (adviezen die hout snijden) leveren verrassend goede resultaten op. Geen interne gevechten, beslissingen ten voordele van de gemeenschap met het oog op de lange termijn.

Kritiek: er is onvoldoende kennis. Nou, verrassing, nieuw aantredende politici hebben die kennis vaak ook niet, die worden voortdurend gecoached door hun lobbygroepen. Burgerparlementen laten zich voorlichten door expertgroepen. Verhaeghe vraagt zich af wat het besluit zou zijn geweest van een door deskundigen geïnformeerd burgerparlement over de brexit??? Een dergelijke nieuwe kans voor democratie vindt hij hoopvol

Wij vonden dit ook hoopvol.

Ik maak me zorgen in deze tijd, grote zorgen, ook stroom ik gemakkelijk gelukkig vol van schoonheid en kleine gebaren.

Naast hoop putten uit het kleine, uit mooi oogcontact op straat, uit kunst, uit fluitende merels, uit lieve contactmomenten met onze kleinkinderen, uit een fragment gisteravond bij Matthijs van Nieuwkerk waar Herman van Veen de sterren van de hemel zong en speelde is ook dit wezenlijk, mensen die ideeën opperen die te doen zijn, die oproepen tot denken EN doen.

Micha doet het ook, hij roept op om gewoon alleen maar te doen wat goed is in de ogen van de Eeuwige en hoe weten we dat dan: stil zijn, voelen, denken en handelen.

Hij klaagt: andere profeten zeggen: houdt op met deze boodschappen, ze willen ze niet horen, zo is onze Eeuwige toch niet. Micha zegt: ik maak gelukkig voor wi recht en goed wil doen.

Lied: Die chaos schiep (VL 269)

Voorbeden

Eeuwige, wij, van oudsher aan de goede kant van de aarde levend, we dromen om voorzien te blijven van het goede, om te kunnen werken en leven in vrede en welvaart.

Wij geven soms met de ene hand en met de andere nemen we van hier en ginds, van de armen. Laten wij opstaan tegen dit zogenaamde recht. Laten wij de gaven die de aarde schenkt beter verdelen, zodat ieder genoeg heeft om van te leven.

Tafelgebed: Lied bij brood en wijn (Maria de Groot)

De mens die ons bemind
meer dan de trouwste vrienden
die ons gegeven zijn,
verzamelt ons in vrede.

Wij staan hier aangetreden
genodigden bij brood en wijn

Mens die ons als een moeder
wil met haar lichaam voeden
en ons te drinken geeft,
maak ons zo sterk van binnen
dat wij hem overwinnen
die zich in ons genesteld heeft.

Bevrijd van heersersmachten
die in ons overnachten
sinds onze kindertijd,
zijn wij als open schalen
waarin uw Geest kan dalen
en woning vindt voor haar bereid.

Wij delen in de vrede
waarvoor zo heeft geleden
de mens Jehoshoua
die zich als brood liet breken.
De wijn is ons het teken
dat vrede vloeiend verder gaat.

Breken en delen

Lied: Om warmte gaan wij een leven (VL 768)

Reactie en collecte voor het Aandachtscentrum

Slotlied: In 't laatste van de dagen (V 371)